

Med pasienten i sentrum

«**N**ow more than ever» er navnet på et dokument om allmennmedisin publisert i 2008 av WHO. Dokumentet inviterer til refleksjon rundt faget vårt, og i dette nummeret av Utposten gir vi dette ekstra stor plass.

Margaret Chan, generaldirektør for WHO, oppfordrer alle land til å forbedre sine allmennmedisinske tjenester slik at pasientene kommer i sentrum. Ifølge dokumentet er de viktigste satsingsområdene for en bedre primær helsetjeneste universell dekning av befolkningen («universal coverage»), tjenesteyting («service delivery»), offentlig politikk («public policy») og lederskap («leadership»).

Norge kan være stolt av en sterk allmennmedisin, utviklet gjennom stor innflytelse fra medisin i distriktene i et land med store avstander, men med relativt beskjedne sosiale forskjeller. Også takket være utviklingen av allmennmedisinske akademiske miljøer de siste 40 årene, har faget vårt kommet langt og er godt renommert så vel i Norge som utenfor landets grenser.

Vi bør imidlertid ikke hvile på våre laurbær. Generelt er befolkningen fornøyd med fastlegeordningen, men fremdeles er det forbedringspotensial, ikke minst som følge av de nye oppgavene fastlegene får. Det administrative presset bør ikke få oss til å glemme at vi har ansvar for forstatt å sikre helsedekning til alle innbyggerne i Norge når det trengs. Pasienter som ikke er i stand til å følge spillereglene – ringe, få en time og vente på time – eller voldsofre som ikke blir oppdaget, pasienter med psykiske lidelser som ikke selv tar kontakt eller holder avtaler, innvandrere som ikke forstår hvordan systemet fungerer, og andre svake grupper burde kanskje ha enklere tilgang til legekantorene. Nye former for tjenesteyting må kartlegges, fra bedre samarbeid med andre helsearbeidere ved utvalgte oppgaver – slik Legegruppen Grandgården i Arendal presenterer i dette nummeret – til andre og nye uprøvde praksisformer i allmennpraksis, som for eksempel aktivt besøk hos listepasienter som vi mistenker kan trenge oss, men som vi ikke alltid ser. For å få dette til, trenger vi klokt lederskap og fornuftige politiske valg.

Gjennom prosjektet **Allmennmedisin 2020** inviterer Legeforeningen allmennpraktikere til å reflektere rundt faget vårt slik det er i dag, og til å drøfte drømmer, visjoner og muligheter frem til 2020. I dette nummeret kommenterer Hans Høvik hvordan man kan sikre at allmennleger har de kunnskaper, ferdigheter og holdninger som arbeidet som allmennlege vil kreve i fremtiden. Edvin Schei skriver at allmennmedisin i Norge er sterk, men sårbar, og han foreslår blant annet at vi endrer metaforen «fastlege som portvakt» til «fastlege som knutepunkt». Steinar Hunskaar fremsetter i artikkelen **Visjon legevakt 2015** et forslag til en handlingsplan for utvikling av legevaktstjenesten i Norge som nylig er sendt til Helsedirektoratet. Utposten takker for kloke ord fra alle de tre legene, og håper at debatten om fremtiden av faget fortsetter og beholder perspektivet om pasienten i sentrum.

Esperanza Diaz